

Szymon Żyliński

Próba opisu portalu Couchsurfing i jego użytkowników : w oparciu o wybrane teksty z prasy krajowej i zagranicznej

---

Media – Kultura – Komunikacja Społeczna 5, 64-75

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Szymon Żyliński

Próba opisu portalu Couchsurfing i jego użytkowników - w oparciu o wybrane teksty z prasy krajowej i zagranicznej

Słowa kluczowe: Couchsurfing, portal internetowy, serwis społecznościowy, serwis gościnnościowy, wizerunek, podróżowanie

Key words: Couchsurfing, Internet portal, social network, hospitality network, image, travelling

Uwagi wstępne

Internetowe portale społecznościowe to rosnące w szybkim tempie zjawisko społeczne, tworzą one globalną sieć setek tysięcy użytkowników. Przykładem może być najpopularniejszy portal tego typu, www.couchsurfing.org, umożliwiający podróżowanie po całym świecie i zatrzymywanie się w prywatnych domach innych członków tej niecodziennej organizacji. Couchsurfing to nowa forma podróżowania. Poprzez przejrzanie profili online turysta nie podróżuje już do obcego miejsca, ale do konkretnej osoby, która je zamieszkuje¹ – ma on rzadką okazję przebywania w prywatnym domu całkowicie nieznaney, lecz wcześniej wybranej osoby. Dzięki tej metodzie podróżnik, zamiast po prostu przyglądać się i konsumować widoki oraz pejzaże, poznaje obcą kulturę z jej emocjonalną intensywnością niejako od środka, gdyż może uczestniczyć w życiu społeczności przez pewien czas, co zostawia emocjonalny ślad nie tylko w nim, ale również w gospodarzu.

Forma podróżowania, którą staram się zaprezentować w niniejszym tekście, nie jest nowa, od wieków pielgrzymi, włóczędzy, mędrcy czy prorocy chodzili od drzwi do drzwi, prosząc o gościnę² – jednakże dopiero w dobie Internetu ten sposób przemieszczania się został zinstytucjonalizowany.

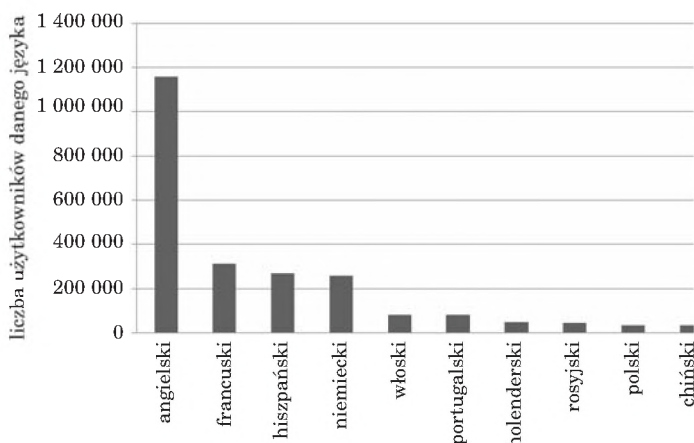
¹ Paula Bialski ten rodzaj podróżowania nazywa „intimate tourism”, czyli podróżowaniem intymnym. Zob. P. Bialski, *Intimate Tourism*, [online] <<http://intimatetourism.files.wordpress.com/2007/07/paulabialski-thesismaintimatetourism.pdf>>, dostęp: 17.10.2009.

² „Podróżowanie [...] ma antecedencje i paralele w takich z pozoru bardziej nastawionych na cel instytucjach, jak średniowieczne podróże studenckie, kruczaty czy europejskie pielgrzymki” (N. Graburn, *Tourism: The Sacred Journey*, w: *Hosts and Guests. The Anthropology of Tourism*, ed. V.L. Smith, Philadelphia 1989, s. 22, cyt. za: A. Wieczorkiewicz, *Apetyt turysty. O doświadczaniu świata w podróży*, Kraków 2008, s. 6).

Przedmiotem artykułu jest omówienie sposobu prezentowania i postrzegania couchsurfingu i jego uczestników przez prasę polską³ i anglosaską.

Couchsurfing jest młodym i niemal niezbadanym zjawiskiem – na jego temat pojawiło się niewiele tekstów w prasie polskiej, dlatego sięgnąłem również do artykułów z prasy zagranicznej. Wielką pomocą okazały się profesjonalne bazy danych, między innymi Proquest i Ebsco. Jednym z powodów podjęcia prezentowanych badań było zainteresowanie, jakim Couchsurfing obdarzają jego polscy użytkownicy, których jest ponad 42 tysiące⁴. Język polski znajduje się na dziewiątym miejscu wśród najbardziej popularnych języków, którymi posługują się użytkownicy Couchsurfingu (rys. 1)⁵. W poniższym zestawieniu podano liczbę użytkowników tych języków:

angielski	1 156 506
francuski	312 987
hiszpański	267 194
niemiecki	256 782
włoski	79 937
portugalski	79 677
holenderski	47 507
rosyjski	44 658
polski	35 586
chiński (mandaryński)	33 972

Rys. 1. Języki najpopularniejsze wśród użytkowników portalu Couchsurfing

³ Motywowi podróży w polskiej prasie i literaturze poświęcono dużo opracowań (zob. *Podróżujący Polacy w XIX i XX wieku*, red. A. Staniszewski, N. Kasperek, Olsztyn 1996), jednakże couchsurfing jako jedno z najnowszych (powstałych w XXI wieku) zjawisk medialnych zasługuje na omówienie.

⁴ Por. [online] <<http://www.couchsurfing.org/statistics.html>>, dostęp: 15.11.2009.

⁵ Wszystkie dane statystyczne prezentowane w wykresach i tabelach opracowanych przez autora, w tym tekście dotyczące użytkowników Couchsurfingu, zaczerpnięte zostały 19.11.2009 ze strony internetowej <http://www.couchsurfing.org/statistics.html>. Dane te są codziennie automatycznie aktualizowane, co umożliwia śledzenie rozwoju serwisu w czasie rzeczywistym.

Etymologia nazwy Couchsurfing

„Couch” to z języka angielskiego ‘tapczan’, ‘kanapa’⁶, a „surfing” – ‘ślizganie po falach’ albo ‘przełączanie kanałów w telewizorze’⁷, czyli w tłumaczeniu na język polski brzmiałoby to jak „kanaposurfowanie”, jednakże w polskich tekstach prasowych autorzy posługują się skrótem CS lub formą oryginalną – Couchsurfing, dodając jedynie polskie końcówki fleksyjne. Uczestnicy Couchsurfingu to couchsurferzy, lp. r.ż. – couchsurferka, lp. r.m. – couchsurfer⁸.

Nie tylko nazwa własna przysparza trudności, lecz również nazwa grupy takich portali, jak: www.couchsurfing.org, www.hospitalityclub.org czy www.globalfreeloaders.com – w języku angielskim nazywane są one „hospitality network”, którego polski odpowiednik nie istnieje, choć można pokusić się o ukucie nowego wyrażenia na wzór już istniejących. „Social network”, czyli portal lub serwis społecznościowy, jak na przykład popularna Nasza Klasa⁹, to rodzaj interaktywnych stron WWW, które są współtworzone przez sieci społeczne osób dzielących wspólne zainteresowania lub chcących poznać zainteresowania innych. Większość portali społecznościowych dostarcza użytkownikom wielu sposobów komunikacji, na przykład: czaty, komunikatory, listy dyskusyjne, blogi, fora dyskusyjne itp.¹⁰ Skoro „social network” jest serwisem lub portalem społecznościowym, to „hospitality network” – „hospitality” z angielskiego to ‘gościnność’¹¹ – należałoby nazwać serwisem lub portalem „gościnnościowym”. Podanej terminologii używam w poniższym tekście.

Historia

„Historia społeczności zraszających ludzi gotowych gościć w swych domach podróżników z innych krajów sięga roku 1949”¹². Idea serwisu narodziła się w Danii, gdzie z inicjatywy młodego Amerykanina Boba Luitweilera oraz grupy jego przyjaciół powstał projekt Peacebuilder, który miał na celu propagowanie pokoju oraz zbliżanie ludzi do siebie. Założyciele tej organizacji pragnęli, poprzez stworzenie nowego sposobu podróżowania, ułatwić ludziom różnych narodowości dzielenie się własnymi doświadczeniami z innymi, nawiązywanie znajomości i zawieranie między-

⁶ *Oxford. Popularny słownik angielsko-polski, polsko-angielski*, Oxford University Press, Warszawa 1999, s. 188.

⁷ Tamże, s. 829.

⁸ I. Szymańska, *Kończownicy*, „Przekrój” 2006, nr 28, s. 74.

⁹ Zob. [online] <<http://nasza-klasa.pl/>>, dostęp: 17.11.2009.

¹⁰ P. Frankowski, A. Juneja, *Serwisy społecznościowe. Budowa, administracja i moderacja*, Gliwice 2009, s. 34.

¹¹ *Oxford. Popularny słownik...*, s. 393.

¹² J. Kania, *Klub ludzi otwartych na ludzi*, „Rzeczpospolita” 2009, nr 113, s. 45.

narodowych przyjaźni¹³. W 1952 roku nazwę ruchu zmieniono na Servas. W trakcie kolejnych kilkunastu lat dołączały grupy z kolejnych krajów, szerząc wzajemne zrozumienie, pokój i przyjaźń. Tej społeczności przyświecała maksyma Mahatmy Gandiego: „Najlepszym sposobem na znalezienie siebie jest zatracenie siebie w pomaganiu innym”¹⁴. Servas w Polsce istnieje od lat siedemdziesiątych XX wieku, jednakże sprzeciw ówczesnych władz utrudniał działalność organizacji, toteż pozostała ona w ukryciu do końca lat osiemdziesiątych¹⁵. Dopiero w 1990 roku dokonano rejestracji stowarzyszenia. Obecnie po świecie podróżuje około stu członków Servas Poland, zaś łącznie z innymi krajami jedynie kilkaset osób.

„Podejrzenie, iż jakieś miejsce lub wydarzenie zaaranżowano zawczasu w celach komercyjnych, deprecjonuje je w odczuciu widzów i skłania do szukania prawdy za kulisami widowiska”¹⁶. Owo poszukiwanie autentyczności kryło się za pierwszym wyjazdem Casey Fentona do Islandii na początku obecnego wieku. Amerykanin nie miał zamiaru „gnić w hotelu przez cały weekend, grając w Pana Turystę”¹⁷. Dzięki stronie internetowej Uniwersytetu w Islandii udało mu się zdobyć 1500 nazwisk oraz adresów e-mailowych studentów, do których wysłał krótką wiadomość. Po 24 godzinach miał już 100 zaproszeń od Islandczyków¹⁸. Było to fascynujące doświadczenie. Fenton napisał: „Wiedziałem, że tak właśnie chcę podróżować [...] ale nie wiedziałem, czy znajdę podobnych mi ludzi. Pomyślałem, że zaryzykuję i zobaczę, czy jest więcej ludzi takich jak ja. I, owszem, jest ich bardzo dużo”¹⁹. Pierwszego stycznia 2003 roku, przy pomocy kilku innych osób (byli to Dan Hoffer, Sebastien Le Tuan, Leonardo Bassani de Silveira), uruchomiono stronę internetową w wersji beta, natomiast dokładnie rok później pojawiła się wersja 1.0. Po dwóch latach strona przestała nagle funkcjonować, lecz przeprojektowano, przebudowano i przeorganizowano ją przy pomocy couchsurferów z całego świata podczas Montreal Collective 2006, czyli cyklicznego spotkania odbywającego się w różnych zakątkach

¹³ Zob. [online] <<http://www.servas.pl/>>, dostęp: 18.10.2009. Uczestnicy projektu Peacebuilder pragnęli również uchronić świat przed kolejną wojną światową.

¹⁴ S. Howard, *Everybody's Gone Couchsurfing*, „The Sunday Times” 2007, wyd. z 4 kwietnia, [online] <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nfh&AN=7EH0921904743&lang=pl&site=ehost-live>>. Tekst pochodzi z bazy <<http://www.ebscohost.com/>>, dostęp: 12.11.2009.

Wszystkie cytaty z tekstów angielskojęzycznych tłumaczone przez autora artykułu.

¹⁵ Warto nadmienić, że próba oficjalnego zarejestrowania Servas w Polsce w 1979 roku zakończyła się zakazem jego działania.

¹⁶ A. Wieczorkiewicz, dz. cyt., s. 43.

¹⁷ S. Howard, dz. cyt.

¹⁸ Interesujący wydaje się fakt, że w innym tekście o genezie Couchsurfingu Casey Fenton napisał jedynie do studentek Uniwersytetu w Islandii. Zob. C. Tran, *Man Shares Houses, and Adventure, with Worldwide Travelers through Couch Surfing*, The Orange County Register (Santa Ana, CA), 20.08.2008, [online] <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nfh&AN=2W62W62787605557&lang=pl&site=ehost-live>>, dostęp: 12.11.2009.

¹⁹ C. Fenton, cyt. za: P. Green, *Surfing the World Wide Couch*, „The New York Times” 2007, wyd. z 20 września, [online] <<http://elvis.rowan.edu/~hartley/Courses/ComputersAndSociety/Articles/2007/20couch.html>>, dostęp: 11.11.2009.

świata. W lipcu 2006 uruchomiono stabilną wersję www.couchsurfing.org w wersji 2.0.

Przez pierwsze lata działalności liczba członków potrajała się co roku²⁰. W 2009 roku Couchsurfing stał się organizacją charytatywną typu non-profit²¹. To dopiero Internet, ze swoją powszechnością i dostępnością, umożliwił kontakt dużej liczbie osób. Obecnie w serwisie zarejestrowanych jest ponad półtora miliona użytkowników z 231 krajów. Jednakże członkami, z oczywistych względów (dostępność do Internetu), w przeważającej większości są osoby z krajów rozwiniętych. Paula Bialski twierdzi, że przeciętnym użytkownikiem jest młody, biały człowiek, który włada językiem angielskim²².

Analiza struktury językowej użytkowników Couchsurfingu (rys. 1) podtrzymuje twierdzenie P. Bialski – najwięcej tych osób posługuje się językiem angielskim, tą współczesną *lingua franca*, co odzwierciedla zaangażowanie mieszkańców Pierwszego Świata²³ w rozwój portali gościnnościowych. Nie dziwi również fakt, że w ścisłej czołówce plasuje się język hiszpański, gdyż jest on jednym z najpopularniejszych języków na świecie. Swoich reprezentantów w Couchsurfingu posiadają kraje europejskie o długich tradycjach kulturotwórczych, takie jak Włochy czy Niemcy. Polska znajduje się na dziewiątym miejscu, tuż przed Chinami, których obecność w tym zestawieniu zastanawia, jako że władze Chińskiej Republiki Ludowej ograniczają swoim obywatelom dostęp do korzystania z Internetu. Z drugiej strony, skoro język chiński jest najpopularniejszym językiem na świecie ze względu na ilość posługujących się nim osób²⁴, to obecność jego użytkowników w powyższym zestawieniu nie dziwi.

Opis działania

Serwisy gościnnościowe posiadają swoją etykietę i kulturę, składającą się z symbolicznych struktur konkretnych interpersonalnych oczekiwań. Couchsurfing jest największym tego typu serwisem; skupia obecnie około

---

²⁰ P. Green, dz. cyt.

²¹ Tamże.

²² P. Bialski, dz. cyt., s. 6.

²³ Pierwszy Świat – powstałe w okresie zimnej wojny określenie państw kapitalistycznych przeciwstawnych państwom socjalistycznym, w szczególności Europy Wschodniej i ZSRR, a także niektórym państwom Ameryki Łacińskiej. Państwa kapitalistyczne w odróżnieniu od socjalistycznych związane są z wolnym rynkiem, znikomym interwencjonizmem państwowym oraz przeważającym udziałem własności prywatnej w funkcjonowaniu gospodarki. Zob. B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2003; P. Sztompka, *Socjologia zmian społecznych*, Kraków 2005.

²⁴ Zob. [online] <http://www.ethnologue.org/ethno_docs/distribution.asp?by=size>, dostęp: 19.11.2009.

półtora miliona aktywnych członków²⁵ i funkcjonuje na zasadzie ich wzajemnych interakcji. Strona internetowa utrzymywana jest przez wolontariuszy, zwerbowanych wśród najbardziej aktywnych członków. Dan Hoffer, jeden z pierwszych, którzy zaangażowali się w przedsięwzięcie, zauważa, że „Ta organizacja non-profit posiada jedynie sześciu zatrudnionych pracowników”²⁶.

Po zalogowaniu w serwisie można korzystać ze wszystkich funkcji – żeby to uczynić, należy stworzyć swój profil, rodzaj wizytówki, która „ustanawia” daną osobę w sieci wobec innych użytkowników. Większość użytkowników dodaje swoje zdjęcia, opisuje hobby oraz podaje szczegółowe informacje o sobie. Profile nie w pełni wypełnione lub pozbawione zdjęć powszechnie uważane są za mniej godne zaufania. Poza opisem tekstowym jedną z cech wyróżniających www.couchsurfing.org jest wykorzystanie fotografii – według statystyk strony, niemalże 60% użytkowników posiada zdjęcia na swoim profilu²⁷. W przeciwieństwie do wielu innych portali społecznościowych zdjęcia na CS powinny być jak najbardziej aktualne, co ułatwia pierwszy kontakt pomiędzy użytkownikami już w niewirtualnym świecie.

Każdy profil posiada również tak zwaną listę znajomych, na przykład użytkownik Szymon Żyliński z Olsztyna posiada dwudziestu znajomych, i większość z nich to osoby, które gościł lub u których gościł²⁸. Za każdym razem, gdy ktoś otworzy profil „Szymon”, może zobaczyć jego znajomych, jak również referencje (pozytywne, negatywne, neutralne)²⁹, które sam wystawił innym, jak i te, które mu wystawiono. Posługując się zdrowym rozsądkiem, użytkownik jest w stanie dojść do wniosku, że osoby z dużą ilością znajomych oraz pozytywnych komentarzy są godne zaufania. Członkowie, którzy bardzo się angażują w działalność na rzecz promowania CS, mają szansę zostać ambasadorami miejscowości lub krajów, z których pochodzą. Praca ambasadorów jest typu *pro publico bono* i rozciąga się na wiele płaszczyzn – mogą pomóc tłumaczyć strony portalu na rodzimy język, tym samym ułatwiając kontakt ludziom, którzy niezbyt płynnie posługują się językiem angielskim.

---

²⁵ Dokładnie 1 463 892. Por. [online] <<http://www.couchsurfing.org/statistics.html>>, dostęp: 18.10.2009.

²⁶ A. Jeffries, *Have Couch, Will Travel*, Daily Press (Newport News, VA) 2008, wyd. z 29.09.2008, [online] <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nfh&AN=2W62W63534303240&lang=pl&site=ehost-live>>. Tekst pochodzi z bazy <<http://www.ebscohost.com/>>, dostęp: 13.11.2009.

²⁷ Por. [online] <<http://www.couchsurfing.org/statistics.html>>, dostęp: 20.10.2009.

²⁸ Autor tekstu jest użytkownikiem serwisu Couchsurfing i opisuje sposób działania strony na przykładzie własnych doświadczeń. Zob. [online] <<http://www.couchsurfing.org/profile.html?id=1RVOUA5>>, dostęp: 20.10.2009.

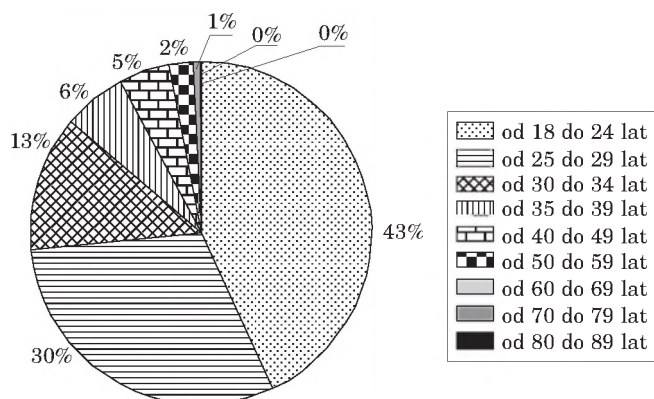
²⁹ Według statystyk, strona umożliwiła 3 801 717 pozytywnych kontaktów, co stanowi 99,886% wszystkich doświadczeń. Por. [online] <http://www.couchsurfing.org/mission_stats.html>, dostęp: 20.10.2009.

Członkostwo w Couchsurfingu jest darmowe, jednakże mile widziane są dobrowolne datki, które przeznaczane są na rozwój strony. Po zbudowaniu pełnego profilu można szukać „kanap” we wszystkich zakątkach świata, które chce się odwiedzić.

Wiek użytkowników

Średni wiek użytkownika portalu to 27 lat, ale couchsurferzy mają od 18 do 89 lat; najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 18–29 lat, bo w sumie aż 73% (rys. 2). Wiek i liczba użytkowników skorelowane są odwrotnie proporcjonalnie:

18–24 lat	646 082
25–29 lat	454 634
30–34 lat	191 364
35–39 lat	90 259
40–49 lat	72 564
50–59 lat	32 228
60–69 lat	10 203
70–79 lat	1254
80–89 lat	303

Rys. 2. Wiek couchsurferów

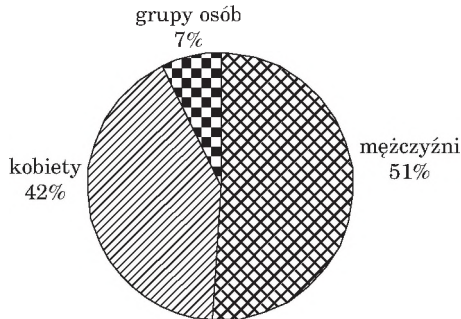
Płeć użytkowników

Tworząc profil na Couchsurfingu, użytkownik zobowiązany jest podać swoją płeć i – jak widać z poniższego wykresu – mężczyźni przeważają licznie (rys. 3). CS umożliwia również grupowe przystąpienie do organizacji, na przykład kilka osób razem wynajmujących mieszkanie może wspólnie

przyjmować gości. Często w taki sposób do CS przystępują rodziny. Liczbę osób z uwzględnieniem podziału na płeć zestawiono poniżej:

mężczyźni 765 945
kobiety 628 087
grupy osób 108 334

Rys. 3. Płeć couchsurferów

„Uczestniczyć w tworzeniu lepszego świata, jedna kanapa na raz”³⁰ – to motto, wyeksponowane na stronie internetowej, przyświeca wszelkim działaniom portalu. Pico Iyer, brytyjski pisarz i nowelista, od 25 lat zajmujący się problematyką podróżowania oraz współczesnego nomadyzmu, postrzega couchsurferów jako egzemplifikację współczesnego globalizmu „nie zdefiniowanego przez plutokratów i ich rządzący pieniądza [...] lecz przez drogę – lub kanapę (couch) – gdzie mogą spotykać się ludzie, nie zważając na granice czy kategorie ich paszportów bądź religii”³¹. Natomiast Mark Ellingham, założyciel popularnej serii przewodników „Rough Guides”, twierdzi, że Couchsurfing osłabia pojmowanie obcego kraju jako towaru, który można posmakować i kupić, a rewitalizuje ideę autostopu, który stracił na popularności, przede wszystkim przez lęk i brak zaufania do obcej osoby³².

Wiele uwagi prasa polska, jak i zagraniczna, poświęca właśnie zaufaniu – cesze, którą charakteryzują się couchsurferzy. Jim Stone, 29 lat, administrator projektu, który gościł i surfował ponad 130 razy, zaleca wymianę kilku e-maili z potencjalnym gospodarzem albo kurtuazyjny telefon: „Jeśli widzisz, że ktoś jest zweryfikowanym użytkownikiem, ma kilku znajomych i trochę referencji, to wiesz, że ktoś taki jest godny zaufania. [...] To jest tak, że przyjeżdżasz do nowego miasta i od razu masz tam nowego naj-

³⁰ Portal www.couchsurfing.org został przetłumaczony przez wolontariuszy na kilkanaście języków, między innymi język polski, jednakże tłumaczenia bywają nieudolne, na przykład misja organizacji – „Participate in creating a better world, one couch at a time” – to po polsku „Weź udział w tworzeniu lepszego świata krok po kroku, kanapa po kanapie”. Autor tekstu proponuje alternatywne tłumaczenie użyte w tekście.

³¹ Cyt. za: P. Green, dz. cyt.

³² Tamże.

lepszego przyjaciela”³³. Zaufanie w Couchsurfingu pełni niebagatelną rolę. Mohit Anand, 26-latek z Delhi w Indiach, wspomina: „Skontaktowałem się z hostem we Francji, którego miasto chciałem zwiedzić, ale, niestety, gospodarz musiał wyjechać. Nie ma problemu. Zostawił klucz pod wycieraczką i zostawił list, w którym pisał, żebym nie krępował się korzystać z lodówki”³⁴. Molly Friesenborg, studentka Uniwersytetu Stanowego Bowling Green, zapisała się do CS dzięki rekomendacji znajomego. „Kocham ten pomysł. Pomysł globalnego uniwersytetu i nauki czerpanej z innej kultury, gdy przekracza się międzynarodowe bariery”³⁵. Podczas ostatniej podróży po Europie Molly umówiła się w kawiarni na spotkanie z członkinią portalu CS. Nie zawsze trzeba u kogoś nocować, czasami rozmowa z „tubylcem” wystarczy. Jednakże po powrocie do domu, gdy Molly chciała u siebie gościć innych couchsurferów, jej współlokatorzy nie życzyli sobie obcych. „Moi współlokatorzy ześwirowali. Nie byli na tyle otwarci, żeby mieć obcego w domu”³⁶.

Różne powody zachęcają do korzystania z Couchsurfingu, w tym ekonomiczne. Zdaniem koordynatora mediów Floriana Kaefera, „To doskonały sposób podróżowania, ponieważ pozwala podróżnikowi na interakcje z osobami i kulturą, którą odwiedza. [...] Dodatkowo zatrzymywanie się u osób z CS jest darmowe, członkowie z biedniejszych krajów mogą sobie pozwolić na podróżowanie, co poszerza ich horyzonty oraz stymuluje prywatny rozwój”³⁷. Podobne kwestie porusza Cathy Tran: „chodzi o kulturę i przygodę. Jak również o uprzejmość i zaufanie, wzajemność i ciekawość. Kilka zaoszczędzonych dolarów też się liczy”³⁸. Krzysztof Podemski, autor książki *Socjologia podróży*, pierwszej tak obszernej w literaturze socjologicznej próbie ujęcia tematu, stwierdza, że rozwojowi Couchsurfingu może sprzyjać kryzys gospodarczy oraz niepewna sytuacja na rynku pracy³⁹. Autor tekstu zamieszczonego w „The Sunday Times” (Perth, Australia) ukazuje sytuację trudnej młodzieży, pochodzącej z dysfunkcyjnych rodzin, która nie posiada wystarczających środków na prywatny wynajem mieszkania, zaś na lokale komunalne czeka się bardzo długo, toteż zmuszona jest do korzystania z serwisu gościnnościowego. „Rodzina i przyjaciele użyczą im miejsca do spania, przez określony czas, ale potem muszą przenieść się do kogoś innego” – zauważa Lisa Laschon, dyrektor naczelny Rady ds. Młó-

---

³³ R.E. Smith, *Catching the Couch-Surfing Wave: Web Site Connects Travelers and Hosts Willing to Offer Place to Stay*, „The Blade (OH)” 2006, wyd. z 29 października, [online] <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nfh&AN=2W62W62503807388&lang=pl&site=ehost-live>>. Tekst pochodzi z bazy <<http://www.ebscohost.com/>>, dostęp: 12.11.2009.

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

³⁸ C. Tran, dz. cyt.

³⁹ Zob. K. Podemski, *Socjologia podróży*, Poznań 2005.

dzieży⁴⁰. Wydatki związane z zakwaterowaniem mają znaczenie nie tylko dla młodych. Rick i Cherri Feineis ze Stanów Zjednoczonych są małżeństwem po czterdziestce. Zostali członkami CS, gdy Rick przeczytał o nim w biznesowym piśmie. Autor artykułu sugerował, że biznesmen może, podczas podróży służbowych, korzystać z „kanap” innych ludzi i tym samym zredukować koszty.

Kolejnym motywem korzystania z portali gościnnościowych jest pragnienie zapoznania własnych dzieci z obcym językiem oraz ludźmi z innego kręgu kulturowego – i tutaj rolę często odgrywają względy finansowe. Przykładowo Ertugrul, lekarz z Izmiru na zachodnim wybrzeżu Turcji, który nie jest w stanie pozwolić sobie na wysyłanie dzieci do szkół językowych w Europie, postanowił zapraszać obcokrajowców do siebie. Jolanta i Jarosław Kaniowie – słynne couchsurfingowe małżeństwo – bardzo ciepło wspominają gościnę u Ertugrula. Po dniach wypełnionych zwiedzaniem „siadaliśmy wspólnie przy stole i [...] prowadziliśmy wielogodzinne rozmowy. Każdy z członków rodziny żywo interesował się Polską”⁴¹. Wspominają, że jeszcze długo po wizycie podtrzymywany był kontakt, co świadczy o tym, że zainteresowanie nie było udawane.

Mark Credlang, inżynier mieszkający w Toronto, którego praca wymaga ekstensywnego podróżowania, tłumaczy, że szukając po pracy kontaktu z ludźmi, zawsze kończył w barach, rozmawiając z nietrzeźwymi. Twierdzi, że Couchsurfing gwarantuje doskonałe konwersacje⁴². Podróżników obowiązują zasady *savoir-vivre*’u i wspólnego spędzania czasu. „Jeśli gospodarze poczęstują nas kolacją, warto zaproponować, że pozmywamy”⁴³, pisze w „Rzeczpospolitej” Jarosław Kania, jeden z polskich couchsurferów.

Istnieją różne rodzaje gościnnej etykiety i to przede wszystkim zależy od gospodarzy, gdyż to oni ustalają reguły, na przykład nowojorczyca Elizabeth i Alex, pielęgniarka i uczestnik studiów doktoranckich, uważają się za bardzo elastycznych, ale wprowadzają kilka zasad. „Chcemy, aby surferzy czuli się dobrze, ale nie za dobrze. To miło, gdy przywieżą nam prezent ze swojej ojczyzny albo zabiorą nas na kolację do restauracji. I zostawanie na dwie lub trzy noce jest okej, ale dłużej robi się trochę niezręcznie”⁴⁴. Podobnego zdania jest Charish Badzinski: „Gospodarze nie spodziewają się zapłaty za gościnę, ale couchsurferzy często przywożą drobne prezenty ze

---

⁴⁰ H. Bolton, *Couch Surfing Crisis*, „The Sunday Times (Perth)” 2008, wyd. z 10 maja, [online] <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nfh&AN=200810054034718530&lang=pl&site=ehost-live>>. Tekst pochodzi z bazy <<http://www.ebscohost.com/>>, dostęp: 12.11.2009.

⁴¹ J. Kania, J. Kania, *Puste łóżko to wstyd*, „Rzeczpospolita” 2009, nr 113, s. 47.

⁴² P. Green, dz. cyt. Autor wypowiedzi twierdzi również, że próbował korzystać z innych serwisów, jak na przykład wayn.com, lecz zawiódł się na nich, gdyż dostawał propozycje matrymonialne od kobiet z Trzeciego Świata.

⁴³ J. Kania, *Klub ludzi otwartych...*

⁴⁴ S. Howard, dz. cyt.

swoich krajów”⁴⁵. „Super jest poznawać nowe osoby, szczególnie Europejczyków – widzimy wystarczająco dużo Amerykanów. Poza tym planujemy udać się w podróż w przyszłym roku, odwiedzając tych wszystkich, których gościliśmy”⁴⁶.

Jak wynika z powyższych przykładów, zaufanie, niespotykane we współczesnym świecie, pomiędzy couchsurferami pełni przeogromną rolę. Cytowane małżeństwo Kaniów mówi, że wkraczając w krąg couchsurferów, wkroczyli w krąg osób, które kierują się w życiu specjalnymi zasadami. „Nie boją się obcych, z radością otwierają domy przed podróżnikami i dzielą się tym, co mają. A co najważniejsze, ufają ludziom i wierzą w ich uczciwość”⁴⁷. Również chęć przygody i samodzielne odkrywanie świata to cechy wyróżniające użytkowników portali gościnnościowych.

Podsumowanie

Analizując wizerunek portalu Couchsurfing oraz jego użytkowników, zaprezentowany w prasie polskiej i zagranicznej, należy jednoznacznie stwierdzić, że jest on zdecydowanie pozytywny. Przeciętnym użytkownikiem jest 27-letni człowiek mieszkający w jednym z krajów rozwiniętych, posługujący się językiem angielskim. Publicyści konsekwentnie przytaczają pozytywne cechy współczesnych podróżników – ich zaufanie, otwartość i chęć zwiedzania świata w oryginalny sposób. Couchsurfing promuje dialog między reprezentantami różnych kultur, religii, światopoglądów i grup społecznych; wymusza zwolnienie tempa życia i otwiera na nowe doświadczenia. W ten sposób można spojrzeć na życie z perspektywy nieuchwytej dla wiecznie śpieszącego się turysty, z perspektywy mieszkańca.

Większość analizowanych tekstów pełni funkcję prezentacyjną, gdyż Couchsurfing jako nowe zjawisko medialne tego właśnie wymaga. Mimo że nadal nie jest znany przeciętnemu czytelnikowi, to wydaje się, że ta sytuacja może się wkrótce zmienić – według najnowszego raportu magazynu „Time”⁴⁸, portal Couchsurfing zajmuje 38. pozycję wśród najlepszych stron WWW roku 2009.

---

⁴⁵ Ch. Badzinski, *Travelling with Rooms to Spare*, „Star Tribune (Minneapolis, MN)” 2007, wyd. z 8 kwietnia, [online] <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=fh&AN=2W62W61205805205&lang=pl&site=ehost-live>>. Tekst pochodzi z bazy <<http://www.ebscohost.com/>>, dostęp: 13.11.2009.

⁴⁶ S. Howard, dz. cyt.

⁴⁷ J. Kania, J. Kania, dz. cyt.

⁴⁸ Por. [online] <<http://www.time.com/time/specials/packages/completelist/0,29569,1918031,00.html>>, dostęp: 14.11.2009.

Summary

An attempt to describe Couchsurfing portal and its users – based on Polish and foreign press

Internet hospitality networks and its biggest representative – www.couchsurfing.org are a fast growing phenomenon creating global net of tens of thousands users that travel all around the world staying at each others homes. Thanks to that method a traveler instead of just looking at and consuming the views gets to know a foreign culture with high intensity which leaves an emotional mark on both the guest and the host. This paper tries to describe ways of presentation and perception of Couchsurfing and its users in Polish and foreign press.

The average user is a 27 years old inhabitant of one of the developed nations who uses English as a mother tongue. The publicists consequently mention modern travelers positive features – their trust, openness and the will of seeing the world in the original way. Couchsurfing promotes the cross-cultural dialog among different communities, nations and religions.